

แบบฟอร์ม
กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
ตำบลคลองน้อย อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี
จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรตำบลคลองน้อย ได้ดำเนินการผ่านกระบวนการจัดเวทีชุมชนระดับหมู่บ้าน ซึ่งได้ประสานและใช้ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ด้านกายภาพ ด้านชีวภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม มาวิเคราะห์ข้อมูล ตามความต้องการของชุมชน การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบในการวางแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ซึ่งได้รับความร่วมมือด้วยดี จากคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ที่มีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อมูลทั้งหมด จนเกิดเป็นแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล เพื่อเป็นแนวทางเลือกให้แก่เกษตรกรที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ของตนเอง ทั้งในด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม และนำไปใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานต่อไป

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลคลองน้อย
สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑

๑.๒ อาณาเขต

๑

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

๒

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๓

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

๓

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

๓

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

๓

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๕

๓.๑ ฤดูกาล

๕

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

๕

๔. เส้นทางคมนาคม

๖

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

๖

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

๖

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๖

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

๖

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๖

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

๘

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

๙

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

๑๑

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑๑

๑.๑ เกษตรกร

๑๑

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๑๘
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๑๘
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๑๘
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๑๘
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๑
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๒๘
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๒๙
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๙
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๐
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๓๑
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๔
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๓๔
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๖
บรรณานุกรม	๓๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๒
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๒
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๓
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๕
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๖
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๗
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๗
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๗
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๗
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๘
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๙
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๐
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๑๐
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๒
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๒
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๒
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๓
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๓
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๔
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๑๔
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๑๔
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๑๕
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๑๕
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๑๕
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๑๖
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๑๖
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๑๗

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๑๗
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน	๑๘
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตปาล์มน้ำมัน	๑๙
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๐
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิต	๒๙
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๓๐
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๑
๓๕	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ปาล์มน้ำมัน ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๓๑
๓๖	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๓๔
๓๗	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๖

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๑
๒	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๔
๓	แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๙ ปี	๕
๔	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๘
๕	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน	๑๘
๖	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (พื้นที่ปลูกจริง)	๑๙
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๐
๘	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๒๘
๙	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๒๙

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

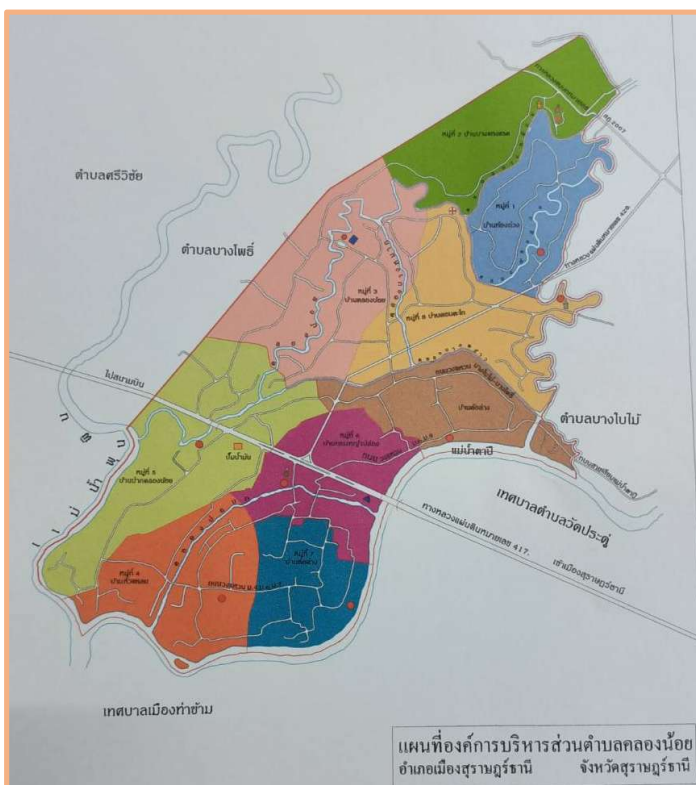
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของตัวอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอ ประมาณ ๙ กิโลเมตร (ทางรถยนต์) มีเนื้อที่ทั้งตำบล ประมาณ ๑๘,๑๒๕ ไร่ หรือ ๒๙ ตารางกิโลเมตร๑.๒ อาณาเขต

ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบางโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบางไทร ตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ทิศใต้ ติดต่อกับแม่น้ำตาปี ตำบลวัดประดู่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับคลองพุนพิน อำเภอพุนพิน ตำบลบางโพธิ์ อำเภอเมือง

แผนที่แสดงขอบเขตตำบลคลองน้อย อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
(ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

- แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๙ หมู่บ้าน

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
๑	บ้านท้องถ่วง
๒	บ้านบางแพงแรด
๓	บ้านคลองน้อย
๔	บ้านหัวแหลม
๕	บ้านปากคลองน้อย
๖	บ้านหนองหญ้าปล้อง
๗	บ้านค้อบน
๘	บ้านดอนตะโก
๙	บ้านค้อล่าง

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

หมู่ที่	หมู่บ้าน	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
๑	บ้านท้องถ่วง	๒,๗๒๐	๑๓๓
๒	บ้านบางแพงแรด	๒,๐๗๐	๑๓๙
๓	บ้านคลองน้อย	๒,๔๙๐	๒๑๕
๔	บ้านหัวแหลม	๒,๕๘๕	๒๖๘
๕	บ้านปากคลองน้อย	๒,๔๕๐	๒๒๙
๖	บ้านหนองหญ้าปล้อง	๑,๑๑๐	๒๓๒
๗	บ้านค้อบน	๑,๕๘๐	๑๖๔
๘	บ้านดอนตะโก	๑,๙๘๐	๑๒๘
๙	บ้านค้อล่าง	๑,๑๔๐	๑๘๗
รวม		๑๘,๑๒๕	๑,๖๙๕

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสภาพพื้นที่เป็นป่าจาก ไม้มีป่าไม้ น้ำตก ภูเขา และทะเล สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ มีแหล่งน้ำธรรมชาติกระจายอยู่ทั่ว มีแม่น้ำและลำคลองล้อมรอบ หลายสายมีลำคลองและแม่น้ำไหลผ่านหลายสาย มีสภาวะการขึ้นลงของน้ำตามอิทธิพลของน้ำทะเล

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
-	-	-	-
รวม			

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ มีแหล่งน้ำธรรมชาติกระจายอยู่ทั่ว มีแม่น้ำและ ลำคลองล้อมรอบหลายสาย

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๒ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑๓

ชุดดิน : ชุดดินบางปะกง (Bpg) และชุดดินตะกั่วทุ่ง (Tkt)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเลนเค็มชายทะเลที่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถัน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเลวมาก ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

ปัญหา : ดินเลนเค็มที่มีน้ำทะเลท่วมถึงเป็นประจำวัน มีศักยภาพก่อให้เกิดดินกรดกำมะถัน เกิดก๊าซพิษไข่เน่า และก๊าซมีเทน ซึ่งเป็นอันตรายต่อพืช มีความสามารถในการทรงตัวของดินต่ำมาก ทำให้พืชล้มง่าย เมื่อดินแห้งจะแปรสภาพเป็นดินกรดกำมะถันและเค็ม และมีน้ำทะเลท่วมเป็นประจำทุกวัน

แนวทางการจัดการ : ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรทุกประเภท บริเวณพื้นที่ดินเสื่อมโทรม ควรปลูกป่าชายเลน และพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ควรมีบ่อบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่ทางน้ำธรรมชาติ สำหรับพื้นที่ป่าชายเลน ควรสงวนไว้ให้เป็นที่อยู่อาศัย แนวกันชนของลมและคลื่น แหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์น้ำและเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ที่อยู่ในป่าชายเลน

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๑๐

ชุดดิน : ชุดดินเชียรใหญ่ (Cyi) ชุดดินมูโนะ (Mu) และ ชุดดินองครักษ์ (OK)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเปรี้ยวจัดตื้นที่เกิดจากตะกอนน้ำทะเล ปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมาก การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินเป็นกรดรุนแรงมากหรือเป็นดินเปรี้ยวจัดตื้นภายในความลึก ๕๐ ซม.จากผิวดิน เกิดการตรึงของธาตุอาหารและมีสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก มีโครงสร้างดินแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดรุนแรงมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

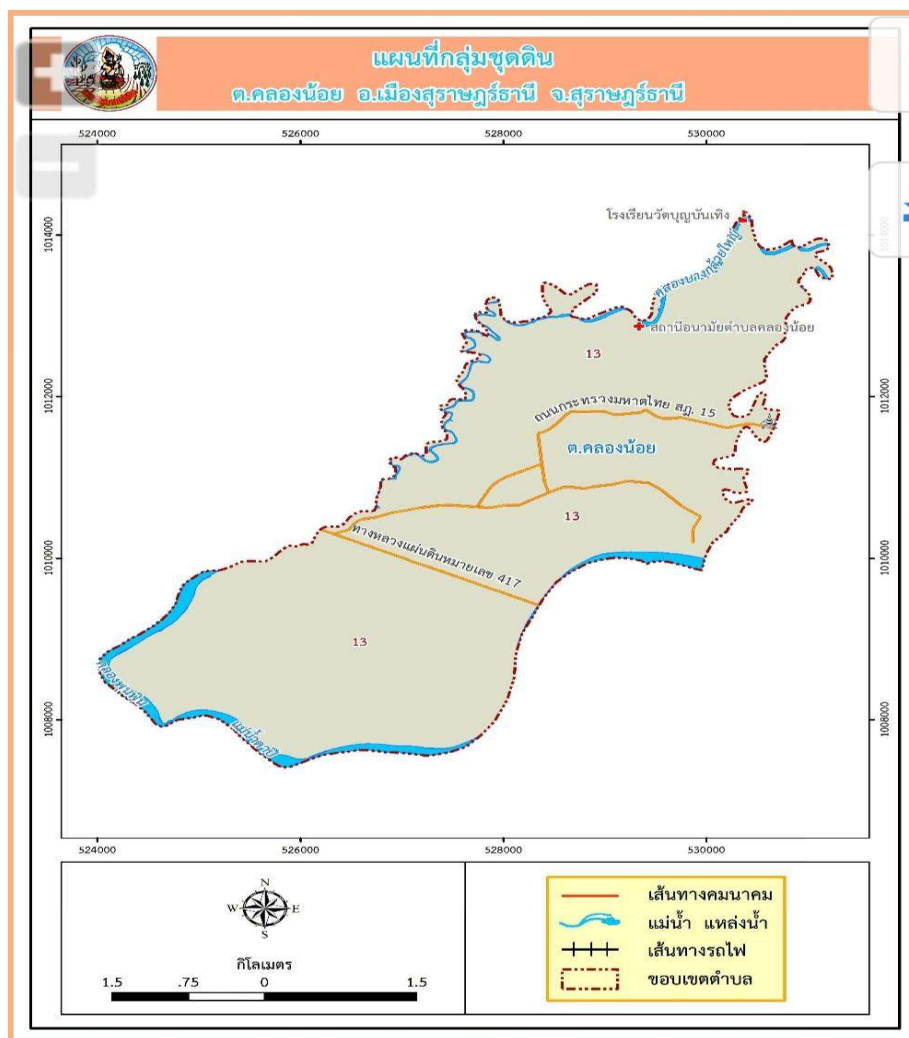
แนวทางการจัดการ :

ปลูกข้าว ไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วยวัสดุปูน ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ โดยหว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์

หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ป่วยไ้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒

ปลูกพืชไร่ พืชผัก หรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตรหรือถึงชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเล มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หวานวัสดุปูนบนสันร่องและร่องคูน้ำ ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปูน ๗ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิต และภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เมื่อดินเกิดการด่างเพิ่มขึ้น หวานด้วยวัสดุปูน ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูก เพื่อใช้ล้างความเป็นกรดของดิน และควบคุมไม่ให้ดินกรดเพิ่มขึ้น

แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

จากอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้พื้นที่ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเพียง ๒ ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน จะเริ่มเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน

ฤดูฝน อยู่ในช่วงเดือน พฤษภาคม - ตุลาคม และ เดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

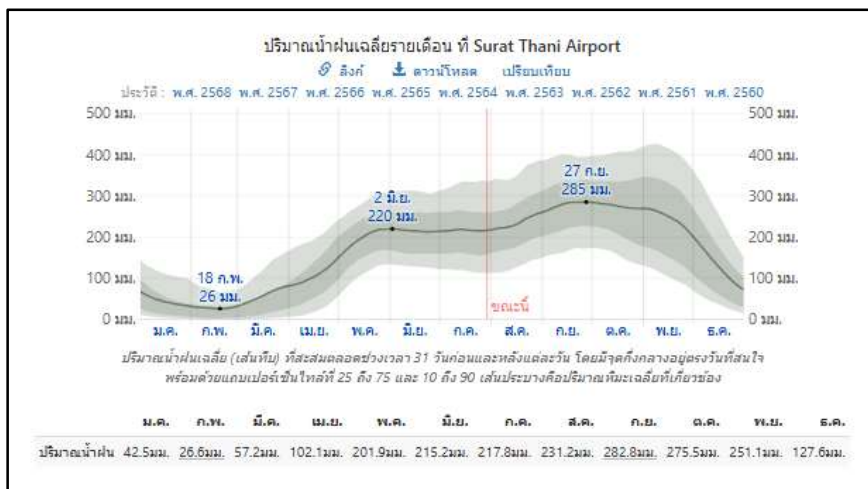
โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน		←	→									
ฤดูฝน	←	→			←	→	→	→	→	→	→	→
ฤดูหนาว												

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑๖๙.๒๙ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนพฤศจิกายน ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนตุลาคม โดยมีปริมาณ ๒๖.๖๐ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ ๒๘๒.๘๐ มิลลิเมตร

ภาพที่ ๓ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๙ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๘

(ที่มา : สถานีตรวจวัดสภาพอากาศที่ Surat Thani Airport ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๘	-	๑๖๙.๒๙	-	กันยายน	๒๙	๒๓	๒๖

ที่มา : สถานีตรวจวัดสภาพอากาศที่ Surat Thani Airport, พ.ศ.๒๕๖๘

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญสามารถเดินทางติดต่อกันระหว่างเทศบาลตำบลวัดประดู่ และอำเภอต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยสามารถเดินทางได้ทางรถยนต์ บนถนนทางหลวงหมายเลข ๔๑๗ ทางหลวงหมายเลข ๔๒๐ ทางหลวงชนบท หมู่ที่ ๒ ทางหลวงชนบทหมู่ที่ ๙ ถนนสายบ้านบางโป้ง-บางโพธิ์ หมู่ที่ ๘ และทางเรือผ่านเส้นทางแม่น้ำตาปี

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทางรถไฟ ไม่มีสถานีรถไฟโดยตรงในพื้นที่ตำบลคลองน้อย

ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข ๔๐๑ เส้นทางระหว่างจังหวัดสุราษฎร์ธานี-จังหวัดนครศรีธรรมราช ระยะทางรวมประมาณ ๒๘๗.๗ กิโลเมตร (ผ่านอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี)

- ทางหลวงหมายเลข ๔๑๗ เส้นทางระหว่างทางหลวงหมายเลข ๔๑ (อำเภอพุนพิน) ถึงวงแหวนรอบเมืองสุราษฎร์ธานี (อำเภอเมือง) ระยะทางประมาณ ๑๑.๓ กิโลเมตร

- ทางหลวงหมายเลข ๔๒๐ วงแหวนรอบเมืองสุราษฎร์ธานี เชื่อมทางหลวงหมายเลข ๔๐๑, ๔๑๗ และถนนอื่น ๆ ระยะทางประมาณ ๓๕.๔ กิโลเมตร

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

แม่น้ำ ๑ สาย

ลำคลอง ๑๙ สาย

บึง ๑ แห่ง

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

-ไม่มี-

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตุน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
-	-	-	-	-	-

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย , พ.ศ.๒๕๖๘

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

-ไม่มี-

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	รวม		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย , พ.ศ.๒๕๖๘

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิ๋ว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

-ไม่มี-

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย , พ.ศ.๒๕๖๘

(๒) บ่อบาดาล

-ไม่มี-

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
-	-	-	-	-

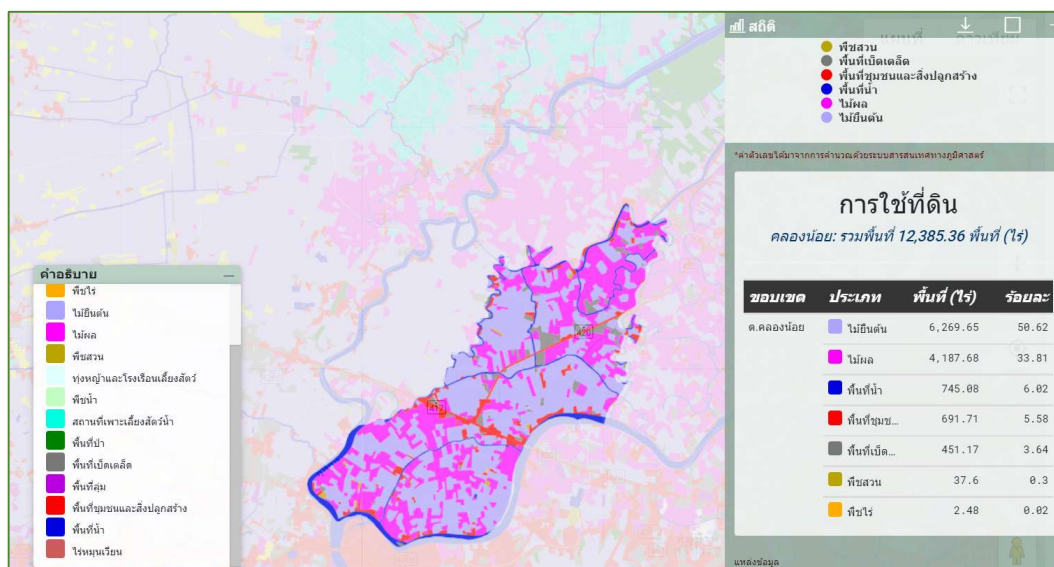
ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย , พ.ศ.๒๕๖๘

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	-	-
พืชไร่	๒.๔๘	๐.๐๒
ไม้ยืนต้น	๖,๒๖๙.๖๕	๕๐.๖๒
ไม้ผล	๔,๑๘๗.๖๘	๓๓.๘๑
พืชสวน	๓๗.๖	๐.๓
พื้นที่นา	-	-
พืชน้ำ	-	-
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	-	-
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	-	-
พื้นที่ลุ่ม	-	-
พื้นที่น้ำ	๗๔๕.๐๘	๖.๐๒
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๖๙๑.๗๑	๕.๕๘
พื้นที่เปิดเตล็ด	๔๕๑.๑๗	๓.๖๔
รวม	๑๒,๓๘๕.๓๖	

แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๘)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด จำนวน ๕,๘๘๙.๙๕ ไร่ รองลงมา คือ มะพร้าว มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๓,๗๑๐.๓๙ ไร่ ไม้ผล ๑,๑๗๘.๖๙ ไร่ ยางพารา ๓๓๒.๕๒ ไร่ กระเทียม ๓๒๕.๐๑ ไร่ และพืชผัก มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๑๐๙.๒๗ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมู่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี						
		ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	มะพร้าว	กระเทียม	ไม้ผล	พืชผัก	รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด (ไร่)
๑	๒,๗๒๐	๐	๖๕๒.๙๑	๓๕๕.๖๗	๔.๗๕	๑๒.๕๐	๔.๒๘	๑,๐๓๐.๑๑
๒	๒,๐๗๐	๐	๕๐๕.๕๓	๔๕๙.๖๔	๒.๗๕	๗๒.๙๖	๐.๕	๑,๐๔๑.๓๘
๓	๒,๔๙๐	๔๒.๔๑	๑,๑๘๓.๓๓	๕๗๓.๑๒	๑๕.๒	๑๓๒.๘๕	๒๔.๗๒	๑,๙๗๑.๖๓
๔	๒,๕๘๕	๑๐๗.๔๕	๗๓๙.๙๓	๔๓๓.๙๕	๔๗.๗๖	๑๔๒.๑๒	๔๖.๒๙	๑,๕๑๗.๕๐
๕	๒,๔๕๐	๔๙.๙๗	๙๗๓.๑	๘๓๖.๐๓	๓๔.๑๒	๓๕๙.๑๖	๑๑.๗๘	๒,๒๖๔.๑๖
๖	๑,๑๑๐	๙.๔๖	๓๖๑.๓๓	๒๓๖.๖๕	๑๒๖.๗๖	๑๑๑.๘๔	๑๕.๓๑	๘๖๑.๓๕
๗	๑,๕๘๐	๖๖.๑๔	๔๙๓.๗๑	๒๗๗.๗๕	๔๘.๖๖	๑๒๘.๑๐	๔.๐๗	๑,๐๑๘.๔๓
๘	๑,๙๘๐	๔๓.๐๙	๔๕๙.๓๙	๓๐๐.๔๕	๑๘.๔	๕๖.๑๗	๐.๕	๘๗๘.๐๐
๙	๑,๑๔๐	๑๔	๕๒๐.๗๒	๒๓๗.๑๓	๒๖.๖๑	๑๖๒.๙๙	๑.๘๒	๙๖๓.๒๗
พื้นที่รวม	๑๘,๑๒๕	๓๓๒.๕๒	๕,๘๘๙.๙๕	๓,๗๑๐.๓๙	๓๒๕.๐๑	๑,๑๗๘.๖๙	๑๐๙.๒๗	๑๑,๕๔๕.๘๓

ที่มา : ฐานข้อมูลเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

หมู่บ้าน	เกษตรกร ผู้เลี้ยง สัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ พื้นเมือง (ตัว)	ไก่เนื้อ (ตัว)	ไก่ไข่ (ตัว)	เป็ดเทศ (ตัว)	เป็ดเนื้อ (ตัว)	เป็ดไข่ (ตัว)
บ้านท้องถ่วง	๑๙	๗	๐	๒๐	๗๙๑	๐	๒๐	๓๗	๐	๒๘
บ้านบางแพงแรด	๓๗	๒	๐	๕๔	๘๖๘	๐	๐	๘๖	๐	๐
บ้านคลองน้อย	๓๙	๓	๐	๐	๘๖๒	๐	๒๐	๗๒	๔๕	๕๕๕
บ้านหัวแหลม	๕๗	๐	๐	๐	๑,๒๙๕	๐	๐	๑๒๑	๐	๑๓๐
บ้านปากคลองน้อย	๖๔	๐	๐	๐	๑,๑๕๖	๐	๐	๑๖๐	๑๕	๕๐๐
บ้านหนองหญ้าปล้อง	๔๑	๕	๔	๒๖	๑,๐๒๙	๐	๕๐	๑๑๐	๑๓	๔๗๘
บ้านค้อบน	๓๑	๐	๐	๐	๑,๐๔๒	๐	๑๐	๗๑	๐	๒๕
บ้านดอนตะโก	๓๐	๑๗	๐	๐	๘๓๓	๒๕	๔๐	๓๘	๐	๕๕
บ้านค้อล่าง	๓๓	๓๔	๐	๐	๑,๑๐๐	๐	๐	๑๓๒	๐	๒๑๒
รวมทั้งหมด	๓๕๑	๖๘	๔	๑๐๐	๘,๙๗๖	๒๕	๑๔๐	๘๒๗	๗๓	๑,๙๘๓

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ,พ.ศ.๒๕๖๘

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์-.....แห่ง คือ-.....
ชื่อโรงงาน.....-..... ที่ตั้ง.....-.....
- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน-.....แห่ง คือ.....-.....
ชื่อโรงงาน.....-..... ที่ตั้ง.....-.....
- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่.....-.....จำนวน คือ
ชื่อฟาร์ม.....-.....ที่ตั้ง.....-.....

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
คลองน้อย	๓	-	-	-	๓	-	-
รวมทั้งหมด	๓	-	-	-	๓	-	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี, พ.ศ.๒๕๖๘

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) กระท้อน ในชื่อสินค้า “กระท้อนคลองน้อย”

ขอบเขตการผลิต กระท้อนคลองน้อย ครอบคลุมเขตพื้นที่ ๖ ตำบล ใน ได้แก่ ตำบลคลองน้อย ตำบลบางไทร ตำบลบางโป้ง ตำบลบางโพธิ์ ตำบลบางชนะ และตำบลคลองฉนาก ของอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความเป็นมา

ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ นายบุญมาก มณีโชติ ได้ทดลองนำต้นกระท้อนพันธุ์อู่ลำจากจังหวัดปราจีนบุรี มาปลูกในตำบลคลองน้อย อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการปลูกแบบยกร่อง เพื่อควบคุมน้ำเข้า-ออก และปรับสภาพพื้นที่ให้เหมาะสม เนื่องจากใบพื้นที่มีน้ำตลอดทั้งปี มีสภาวะการขึ้นลงของน้ำทะเล และดินตะกอนที่เกิดจากการพัดพาของน้ำและตกตะกอนทับถมกัน ทำให้มีความสมบูรณ์ด้วยแร่ธาตุธรรมชาติ สภาพดินสองน้ำ (น้ำจืดผสมน้ำกร่อย) ส่งผลให้กระท้อนมีคุณภาพและรสชาติดี จึงเพาะพันธุ์ต้นกระท้อนจำหน่ายให้แก่เกษตรกรที่สนใจ ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มีการนำกระท้อนพันธุ์ปุ๋ยฝ้ายมาปลูก ก็ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและรสชาติที่ดีเช่นกัน จึงเป็นที่นิยมของของผู้บริโภค ส่งผลให้มีการปลูกกระท้อนกันอย่างแพร่หลายครอบคลุมตำบลคลองน้อย และตำบลข้างเคียง นอกจากนี้ ยังมีการนำผลกระท้อนคลองน้อยไปจัดแสดงและประกวดในงานต่าง ๆ เช่น งานเงาะโรงเรียนนาสาร งานเกษตรแฟร์ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น และได้รับรางวัลชนะเลิศทุกปี จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๔๔ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อยได้จัดงาน "ของดีคลองน้อย" ขึ้น มีการประกวดกระท้อนหลากหลายขนาดและสายพันธุ์ เพื่อประชาสัมพันธ์ผลผลิตทางการเกษตร ตลอดจนความเป็นอยู่วิถีชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่ และจัดเป็นประจำต่อเนื่องมาทุกปี

ปัจจุบันกระท้อนคลองน้อย มีการกระจายสินค้าไปจำหน่ายทุกภูมิภาคของประเทศผ่านช่องทางออนไลน์รวมถึงมีการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรเพื่อรวบรวมกระท้อนคลองน้อยส่งจำหน่ายไปยังห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และผ่านเครือข่ายสหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศ

คุณสมบัติที่โดดเด่น

รสชาติหวานอมเปรี้ยวเล็กน้อย เนื้อหนา ไม่ฝืด ปุยหรือเนื้อหุ้มเมล็ดฟู หนา แน่น สีขาว ผิวเปลือกสีเหลืองทอง เปลือกบาง ทรงผลค่อนข้างกลม หรือกลมแป้น ค่าความหวานประมาณ ๑๒ องศาบริกซ์ขึ้นไป

พื้นที่ปลูก : พื้นที่ปลูกกระท้อนคลองน้อย จำนวน ๒๔๐ ไร่

ผลผลิตที่ออกมาแต่ละปี ประมาณ ๒๘๘,๐๐๐ กิโลกรัม

ราคาซื้อขายได้ ๘๐ – ๑๕๐ บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่กระท้อนที่อื่นขายกิโลกรัมละ ๕๐- ๘๐ บาทต่อกิโลกรัม

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครุว์เรือนและประชากร

ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีประชากรทั้งสิ้น ๓,๘๖๗ คน จำนวนครัวเรือน ๑,๘๙๑ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๑,๘๙๕ คน หญิง ๑,๙๗๒ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร

ที่	หมู่ที่	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	บ้านท้องถ่วง	๑๒๕	๖๔	๑๒๕	๑๒๑	๒๔๖
๒	บ้านบางแท่งแรด	๑๕๑	๖๘	๑๕๑	๑๕๗	๓๐๘
๓	บ้านคลองน้อย	๓๐๔	๑๑๗	๓๐๕	๓๒๓	๖๒๘
๔	บ้านหัวแหลม	๓๖๘	๑๑๓	๓๖๙	๓๖๖	๗๓๕
๕	บ้านปากคลองน้อย	๒๓๒	๑๕๕	๒๓๓	๒๙๖	๕๒๙
๖	บ้านหนองหญ้าปล้อง	๑๘๖	๘๑	๑๘๖	๑๘๗	๓๗๓
๗	บ้านค้อบน	๑๙๓	๗๙	๑๙๓	๒๐๐	๓๙๓
๘	บ้านดอนตะโก	๑๒๓	๖๑	๑๒๓	๑๑๙	๒๔๒
๙	บ้านค้อล่าง	๒๐๙	๘๐	๒๑๐	๒๐๓	๔๑๓
รวม		๑,๘๙๑	๘๑๘	๑,๘๙๕	๑,๙๗๒	๓,๘๖๗

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี, พ.ศ.๒๕๖๘

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑๕๓	๑๘.๗๐
๕๖ – ๖๕ ปี	๒๔๖	๓๐.๐๗
๔๖ – ๕๕ ปี	๒๕๒	๓๐.๘๑
๓๖ – ๔๕ ปี	๑๑๔	๑๓.๙๔
๒๖ – ๓๕ ปี	๔๑	๕.๐๑
๑๘ – ๒๕ ปี	๑๒	๑.๔๗
รวม	๘๑๘	๑๐๐

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๗๗๘	๙๕.๑๑
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๔๐	๔.๘๙
รวม	๘๑๘	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี, พ.ศ.๒๕๖๘

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๘๐๕	๙๘.๔๑
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	-	
เช่า	๑๓	๑.๕๙
รวม	๘๑๘	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี, พ.ศ.๒๕๖๘

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง)

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครุวีเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกระเภท	ส.ป.ก. ทุกระเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๘๑๘	-	-	-	๘๑๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี, พ.ศ.๒๕๖๘

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้รายจ่ายของครัวเรือน รายได้เกษตรกรในตำบลคลองน้อย มีรายได้เฉลี่ยประมาณ ๒๐๑,๔๗๓ บาท/ปี ที่มาของรายได้ จากการประกอบอาชีพทางการเกษตร, การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ รับจ้าง ลูกให้ เงินกู้ สำหรับรายจ่ายในครัวเรือนมีดังนี้ คือ ค่าอาหาร ค่าอาหารสำเร็จรูปและเครื่องปรุง ค่า เครื่องดื่ม ขนم ค่ายารักษาโรค ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร ค่าของใช้ต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายในการผลิต (ค่าปุ๋ย เครื่องมืออุปกรณ์ในการทำประมง หรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ) ค่าใช้จ่ายทางสังคม ,ทำบุญ อัตราค่าจ้างแรงงาน โดยทั่วไป จ้างเป็นรายวันๆ ละ ๒๕๐-๓๐๐ บาท ทั้งนี้อยู่ที่ปริมาณงานและลักษณะงาน

๓) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

ภาวะหนี้สิน

เกษตรกรรมส่วนมากเป็นหนี้ มีหนี้สินประมาณร้อยละ ๙๐ จากการศึกษาข้อมูลพบว่า ค่าใช้จ่ายของเกษตรกรเท่ากับรายรับ + หนี้สิน จึงจะพอค่าใช้จ่าย

แหล่งเงินทุน

- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
- เพื่อนบ้านและญาติพี่น้อง
- ออมทรัพย์ของหมู่บ้าน

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ประชาชนตำบลคลองน้อย ๙ หมู่บ้าน นับถือศาสนาพุทธ โดยมีข้อมูลศาสนสถาน ดังนี้

- วัด มีจำนวน ๒ วัด ได้แก่ วัดบุญบันเทิง วัดธาราวดี (ดอนโก)

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

- ประเพณีรดน้ำผู้สูงอายุ ประมาณเดือน เมษายน

- ประเพณีวันเข้าพรรษา ออกพรรษา ประมาณเดือน กรกฎาคม ตุลาคม พฤศจิกายน
- ประเพณีชักพระทอดผ้าป่า ประมาณเดือน ตุลาคม
- ประเพณีลอยกระทง ประมาณเดือน พฤศจิกายน

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
คลองน้อย	๑	๓๐	๒	๒๖	๑	๑๕	๕	๒๓๘	-	-	-	-
รวม	๑	๓๐	๒	๒๖	๑	๑๕	๕	๒๓๘	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๑๘
เครื่องดื่ม	๑
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๖
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๑๐
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๕
รวม	๔๐

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี, พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มอนุรักษ์และพัฒนาไถ่ชนพื้นเมืองลุ่มน้ำตาปี	๙	คลองน้อย	๓๑
กลุ่มท่องเที่ยวตำบลคลองน้อย	๓	คลองน้อย	๑๗
กลุ่มพัฒนาคุณภาพกระท้อนคลองน้อย	๖	คลองน้อย	๘๓
กลุ่มปาล์มน้ำมันแปลงใหญ่ตำบลคลองน้อย อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี	๙	คลองน้อย	๑๐๐
กลุ่มเกษตรพื้นบ้านคลองน้อย	๑	คลองน้อย	๗
รวม			๒๓๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทอนหญ้าปล้อง	๖	คลองน้อย	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านเกษตรกรกะปิทุ่งสด บ้านปากคลองน้อย	๕	คลองน้อย	๑๖
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านทอนหญ้าปล้อง	๖	คลองน้อย	๑๕
กลุ่มมั่งคุดคลองน้อย	๗	คลองน้อย	๓๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

หมู่ที่	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏินูป	
๑	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๓	-	-	-	-	๑	-	-	-	๑
๔	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๕	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๖	-	๑	-	-	-	-	-	-	-
๗	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๘	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๙	๑	-	๑	๑	-	-	-	-	๑
รวม	๑	๑	๑	๑		-	-	-	๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสาปศุ สัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
๑	-	-	-	๑	๑	๑	-	-	-
๒	-	-	-	๑	๑	๑	-	-	-
๓	๑	-	-	๑	๑	๑	-	-	-
๔	-	-	-	๑	๑	๑	-	-	-
๕	-	-	๑	๑	๑	๑	-	-	-
๖	-	๔	-	๑	๑	๑	-	-	-
๗	-	-	-	๑	๑	๑	-	-	-
๘	-	-	-	๑	๑	๑	-	-	-
๙	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	-
รวม	๑	๕	๒	๙	๑๐	๙	-	-	-

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑หน้าที่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลคลองน้อย มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ๘ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

หมู่ที่	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
๕	๑	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน
๖	๓	การผลิตกระท้อนคุณภาพ
๗	๒	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน
๘	๑	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน
๙	๑	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน
รวม	๘	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน	๙	คลองน้อย
๒	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เครือข่าย	การผลิตกระท้อนคุณภาพ	๖	คลองน้อย
๓	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	การจัดการศัตรูพืชผสมผสาน	๙	คลองน้อย
๔	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดจช.)	การจัดการดินและปุ๋ย	๙	คลองน้อย

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๒ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๔ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	หมู่ที่	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
๑	๖	วิสาหกิจชุมชนพัฒนาคุณภาพกระท้อนคลองน้อย	กระท้อน	๑๑๑	๒๑๔
๒	๙	วิสาหกิจชุมชนปาล์มน้ำมันแปลงใหญ่ตำบลคลองน้อย	ปาล์มน้ำมัน	๑๐๐	๑๐๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า ปาล์มน้ำมัน

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[] น้ำฝน []ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [✓] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ)..แม่น้ำตาปี...

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

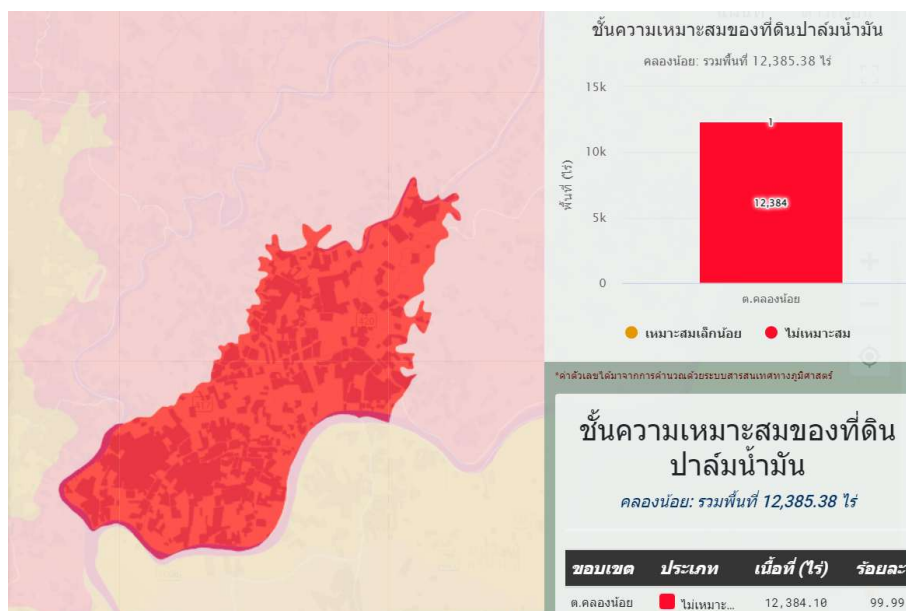
๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปาน กลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
คลองน้อย	-	-	-	๑๒,๓๘๕.๑๐	๑๒,๓๘๕.๑๐

ที่มา: ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map Online) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน ตำบลคลองน้อย

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมันตำบลคลองน้อย

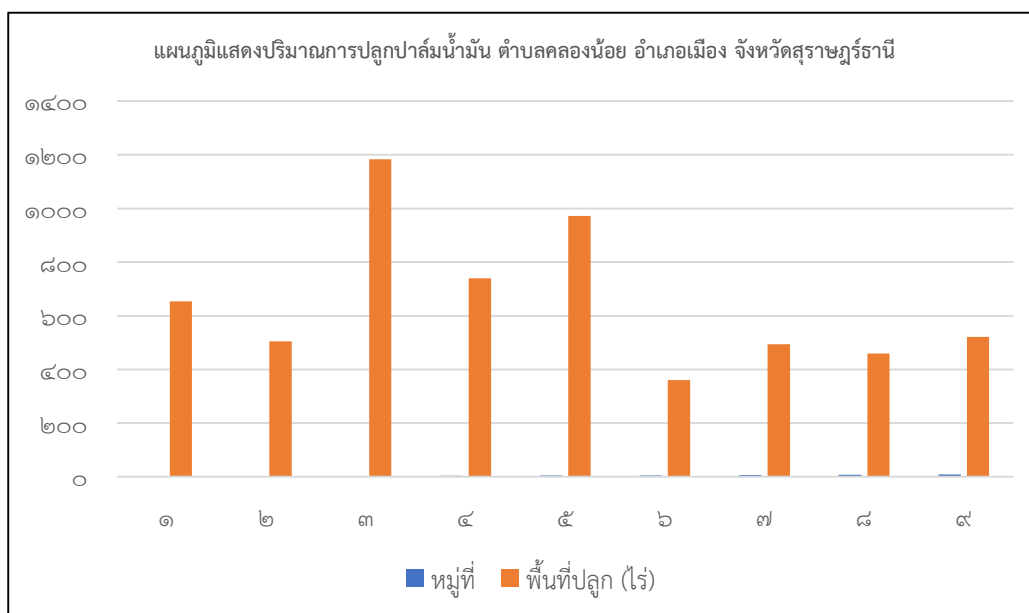
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตปาล์มน้ำมันตำบลคลองน้อย

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๖๘	๖๕๒.๙๑	๖๕๒.๙๑	๒,๖๑๒	๔,๐๐๐
๒	๖๒	๕๐๕.๕๓	๔๘๘.๖๒	๑,๙๕๔	๔,๐๐๐
๓	๑๒๓	๑,๑๘๓.๓๓	๑,๑๕๙.๒๗	๔,๖๓๗	๔,๐๐๐
๔	๙๗	๗๓๙.๙๓	๗๓๗.๑๘	๒,๙๔๙	๔,๐๐๐
๕	๑๒๑	๙๗๓.๑	๙๕๗.๖๖	๓,๘๓๑	๔,๐๐๐
๖	๕๐	๓๖๑.๓๓	๓๖๐.๘๓	๑,๔๔๓	๔,๐๐๐
๗	๖๐	๔๙๓.๗๑	๔๙๒.๗๑	๑,๙๗๑	๔,๐๐๐
๘	๕๐	๔๕๙.๓๙	๔๕๗.๕๙	๑,๘๓๐	๔,๐๐๐
๙	๖๗	๕๒๐.๗๒	๕๑๙.๑๔	๒,๐๗๗	๔,๐๐๐
รวม	๖๙๘	๕๘๘๙.๙๕	๕๘๒๕.๙๑	๒๓,๓๐๔	๔,๐๐๐

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
(ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร , พ.ศ. ๒๕๖๘)

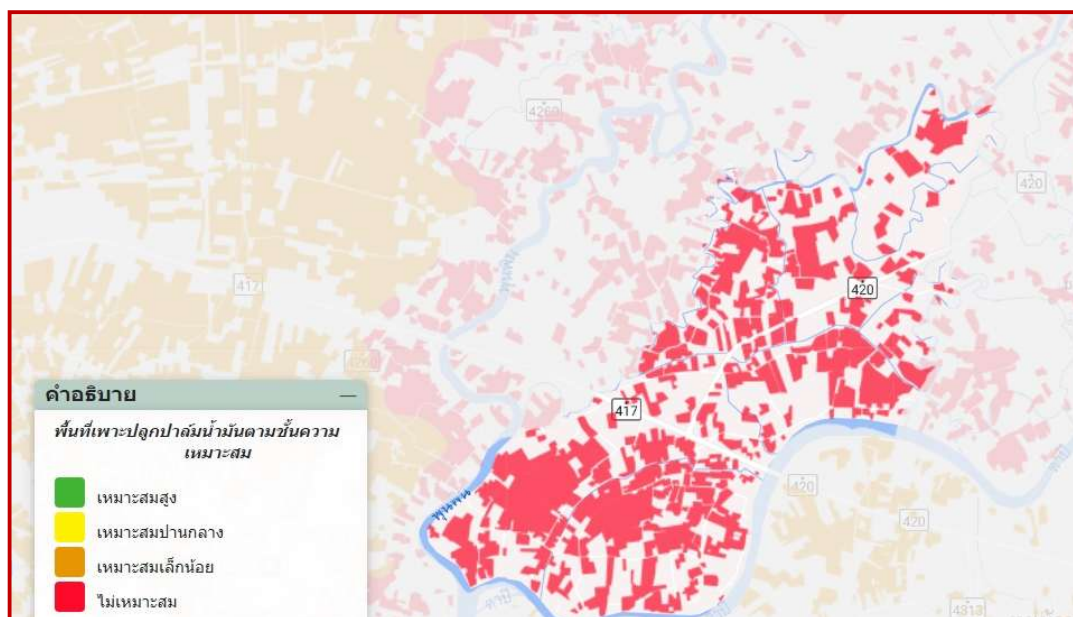
๓) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม

หมู่ที่	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปาน กลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
๑	-	-	-	๖๕๒.๙๑	๖๕๒.๙๑
๒	-	-	-	๕๐๕.๕๓	๕๐๕.๕๓
๓	-	-	-	๑,๑๘๓.๓๓	๑,๑๘๓.๓๓
๔	-	-	-	๗๓๙.๙๓	๗๓๙.๙๓
๕	-	-	-	๙๗๓.๑	๙๗๓.๑
๖	-	-	-	๓๖๑.๓๓	๓๖๑.๓๓
๗	-	-	-	๔๙๓.๗๑	๔๙๓.๗๑
๘	-	-	-	๔๕๙.๓๙	๔๕๙.๓๙
๙	-	-	-	๕๒๐.๗๒	๕๒๐.๗๒
รวม	-	-	-	๕๘๘๙.๙๕	๕๘๘๙.๙๕

ที่มา: ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map Online) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลคลองน้อย

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑) การใช้พันธุ์ดี : การใช้พันธุ์ปาล์มน้ำมัน เป็นพันธุ์ลูกผสมเทเนอร์

๒) การเตรียมดิน

๑. การบุกเบิกพื้นที่และการปรับสภาพพื้นที่สำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน เริ่มต้นจากการโค่นต้นไม้ขนาดใหญ่และเคลื่อนย้ายมากองรวมกัน จากนั้นปล่อยทิ้งไว้ให้แห้ง ระยะเวลาประมาณ ๑ เดือน แล้วจึงทำการเผา และไถพื้นที่และปรับสภาพพื้นที่

๒. การทำถนนและทางระบายน้ำ และการสร้างถนนในสวนปาล์ม น้ำมีความจำเป็นมากในการปลูกและการขนส่งหลังจากทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ลักษณะถนน มี ๒ แบบ คือ ถนนใหญ่ ถือเป็นเส้นทางขนส่งผลผลิต มีความกว้างของถนน ประมาณ ๖ เมตร จะมีจำนวนที่สายก็ขึ้นอยู่กับขนาดของแปลง ลักษณะภูมิประเทศ และเงินทุน ส่วนอีกแบบหนึ่ง เรียกว่าถนนย่อยหรือถนนเข้าแปลง เป็นถนนที่เชื่อมกับถนนใหญ่ ควรมีขนาดความกว้าง ประมาณ ๔ เมตร ระยะห่างของถนนย่อยควรห่างกัน ประมาณ ๕๐๐ เมตร ในขณะที่ถนนใหญ่แต่ละเส้นควรอยู่ห่างกัน ประมาณ ๑ กิโลเมตร หากพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมีสภาพเป็นพื้นที่ลุ่มการทำร่องระบายน้ำก็นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

๓. การวางแผนในการปลูกปาล์มน้ำมัน หลังการเตรียมพื้นที่เสร็จเรียบร้อยแล้วจะต้องทำการวางแผนสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งปกติการปลูกปาล์มน้ำมันนิยมปลูกเป็นลักษณะของสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะในการปลูกตั้งแต่ ๘ x ๘ เมตร ถึง ๑๐ x ๑๐ เมตร

๔. การปลูกพืชคลุมดิน ในขณะที่ต้นปาล์มน้ำมันมีขนาดเล็ก ระยะห่างระหว่างต้นขนาดพื้นที่เหลือมาก จึงมีปัญหาที่ตามมาคือการแย่งแย่งของวัชพืช การปลูกพืชคลุมดินจึงนับว่ามีความจำเป็นเพราะนอกเหนือจากจะเป็นการป้องกันการขึ้นงอกของวัชพืชแล้วยังสามารถรักษาความชุ่มชื้นของดินให้คงอยู่ได้ระยะเวลานาน และเป็นป้องกันการพังทลายของหน้าดินในกรณีที่พื้นที่เป็นที่ลาดชัน รวมไปถึงการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุและการตรึงไนโตรเจนจากอากาศ การปลูกพืชคลุมดิน ควรมีระยะห่างจากแถวปาล์มอย่างน้อย ๑.๕ เมตร และชนิดของพืชคลุมที่ใช้ เช่น Calogoponium Mucunoides, Pueraria Phaseoloides, Centrocema Pubescens โดยแนะนำให้ปลูกร่วมกันทั้ง ๓ ชนิด คือ การเตรียมพื้นที่สำหรับการปลูกควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนธันวาคม และเริ่มต้นการปลูกปาล์มน้ำมันตั้งแต่เดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนกรกฎาคม เพื่อให้จะให้เสร็จเรียบร้อยก่อนฤดูฝนในแต่ละปี (ภาควิชาพืชไร่นา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ; กรมวิชาการเกษตร)

๓) การปลูก

ระบบการปลูกปาล์มน้ำมันที่นิยมปลูก คือ ปลูกแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะ ๙ x ๙ x ๙ เมตร โดยปลูกปาล์มน้ำมันในช่วงฤดูฝน (ไม่ควรปลูกช่วงปลายฤดูฝนต่อเนื่องถึงฤดูแล้ง) หรือหลังจากปลูกต้นกล้าแล้วจะต้องมีฝนตกอีกอย่างน้อยประมาณ ๓ เดือนจึงจะเข้าฤดูแล้ง การปลูกปาล์มน้ำมันจะต้องใช้ต้นกล้าพันธุ์ดีมีอายุประมาณ ๘ ถึง ๑๔ เดือน จำนวน ๒๒ ถึง ๒๕ ต้นต่อไร่

ระยะปลูก

ระยะปลูกที่เหมาะสมสำหรับพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากพ่อพันธุ์กลุ่มต่างๆ ดังตารางด้านล่าง

ตาราง แสดงระยะปลูกที่เหมาะสมสำหรับพันธุ์ลูกผสมที่ได้จากพ่อพันธุ์กลุ่มต่างๆ

พันธุ์ปาล์มน้ำมันลูกผสม	ปลูกแบบสามเหลี่ยมด้านเท่าระยะปลูก (เมตร)	จำนวนต้น/ไร่
Dell Dura x AVROS	๙.๐๐	๒๒
Dell Dura x Ekona	๘.๗๕	๒๔
Dell Dura x Ghana	๘.๕๐	๒๕
Dell Dura x La Me' ๙.๐๐	๙.๐๐	๒๒

ที่มา : ภาควิชาพืชไร่ฯ คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; กรมวิชาการเกษตร), พ.ศ. ๒๕๖๘

๔) ระบบการให้น้ำ

ในสภาพของพื้นที่ที่อยู่ในช่วงฤดูแล้งที่ยาวนาน หรือสภาพพื้นที่ที่มีการขาดน้ำมากกว่า ๒๕๐ มิลลิเมตร ต่อปี หากมีแหล่งน้ำเพียงพอก็ควรจะทำให้การให้น้ำเสริมในช่วงฤดูแล้ง ในปริมาณ ๑๕๐ ถึง ๒๐๐ ลิตรต่อต้นต่อวัน

ระบบการให้น้ำในสวนปาล์มน้ำมันของตำบลคลองน้อย เป็นการขุดคูยกร่อง ใช้น้ำในร่องสวนปาล์มน้ำมันโดยการเปิดท่อน้ำเข้าและออก

๕) การดูแลรักษา

การอนุบาลต้นกล้า การอนุบาลต้นกล้า สามารถแยกเป็น ๒ ระยะสำคัญคือ

๑. ระยะ Prenursery

การเลี้ยงต้นอ่อนระยะแรกต้องทำอย่างระมัดระวัง ต้องมีการบังร่มเงาในระยะแรกหากเพาะต้นอ่อนในกระบะทราย ควรทำร่มเงาให้มีความสูงประมาณ ๒ เมตร โดยมุงไว้กับใบมะพร้าวหรือวัสดุที่พอหาได้ และต้องดูแลแมลงศัตรูและทำการคัดต้นที่ผิดปกติและเป็นโรคทิ้งไป ทำการป้องกันโรคและแมลงด้วยสารเคมี ในการเพาะเมล็ดนั้น การวางเมล็ดปลูกหากเป็นกระบะทราย จะต้องวางเมล็ดเป็นแถวเป็นแนวเพื่อความสะดวกในการดูแลรักษา และระยะระหว่างต้นและแถวมีความห่าง ประมาณ ๕ เซนติเมตร แต่หากปลูกในถุงพลาสติกขนาดเล็กก็ใช้ จำนวน ๑ เมล็ดต่อ ๑ ถุง โดยวิธีการวางเมล็ดนั้นต้องวางให้ส่วนของยอดอ่อนชี้ตั้งตรงและส่วนของรากวางอยู่ข้างล่าง และไม่ควรฝังลึกมากนัก ประมาณให้ท่วมยอดต้นอ่อนหรือให้ยอดโผล่เหนือดินเล็กน้อย หากเพาะต้นอ่อนลงในกระบะทราย เมื่อมีอายุประมาณ ๑ เดือน หรือมีใบ จำนวน ๒ ใบ จะต้องย้ายต้นไปใส่ในถุงพลาสติกที่มีขนาดใหญ่ แต่หากเป็นการเพาะลงในถุงพลาสติกขนาดเล็ก อาจจะเลี้ยงต้นไว้ประมาณ ๒ ถึง ๔ เดือน แล้วจึงทำการย้ายลงถุงพลาสติกขนาดใหญ่

การให้ปุ๋ย ในระยะแรกของการเจริญเติบโต ต้นอ่อนอาจจะยังไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ย เนื่องจากจะใช้อาหารสำรองภายในเมล็ด แต่เมื่ออาหารสำรองภายในเมล็ดหมด ก็จำเป็นต้องใส่ปุ๋ย โดยปุ๋ยที่ใช้จะเป็นปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๖-๔ โดยใส่ปุ๋ยทุกสัปดาห์ และหลังจากต้นกล้ามีอายุประมาณ ๑ เดือน ก็ใช้ปุ๋ยในอัตรา ๗ กรัมผสมน้ำ ๕ ลิตร แล้วทำการฉีดพ่นให้ต้นกล้า

การให้น้ำ ในระยะนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากต้นกล้าปาล์มยังมีขนาดเล็ก และยังต้องการความชื้นอย่างเพียงพอต่อการเจริญเติบโต หากขาดน้ำจะทำให้การเจริญเติบโตช้า มีรูปร่างผิดปกติ และอ่อนแอต่อการทำลายของโรค ปกติต้องให้น้ำต้องให้น้ำอย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง ในช่วงเวลาเช้าและเย็น

๒. ระยะ Main Nursery

การเลือกพื้นที่สำหรับการอนุบาลต้นกล้าในระยะนี้มีความสำคัญ โดยพื้นที่ที่เลือกจะต้องเป็นที่ราบสม่ำเสมอทั่วทั้งแปลง มีทางระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง และควรเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับเรือนเพาะชำ เพื่อความสะดวกในการขนย้ายกล้าลงปลูก

ทำการบรรจุดินลงในถุงดำ ขนาด ๑๕ x ๑๘ นิ้ว ที่ได้ทำการเจาะรูระบายน้ำไว้ด้านล่างและด้านข้างของถุง หลังจากนั้นทำการย้ายต้นกล้าลงปลูกในถุงที่เตรียมไว้ และวางถุงพลาสติกที่ปลูกต้นปาล์มเรียบร้อยแล้วไปวางไว้ในพื้นที่ดังกล่าว โดยวิธีการวางถุงให้วางเป็นรูปสามเหลี่ยม มีระยะห่างกัน ๙๐ x ๙๐ x ๙๐ เซนติเมตร และอาจจะเว้นทางเดินไว้สำหรับการรดน้ำหรือติกระบบน้ำ ขนาด ๑ ถึง ๑.๒ เมตรทุก ๆ ระยะ ๑๕ ถึง ๒๐ เมตรตามความกว้างของแปลง

การให้ปุ๋ย ปุ๋ยที่ใช้ให้ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๖-๔ สลับกับปุ๋ยสูตร ๑๒-๑๒-๑๗-๒ ในอัตราดังแสดงในตารางข้างล่าง วิธีการให้ปุ๋ยให้ใช้วิธีการหว่านรอบๆ โคนต้น เพื่อให้ปุ๋ยถูกใบปาล์ม โดยทำการอนุบาลต้นกล้าจนกระทั่งต้นกล้ามีขนาดโตพอสมควร หรือมีอายุประมาณ ๑๒ ถึง ๑๔ เดือน จึงจะสามารถย้ายต้นกล้าลงปลูกในแปลงที่เตรียมไว้

การตัดแต่งทางใบ

การตัดแต่งทางใบปาล์มน้ำมัน มีวัตถุประสงค์เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น การกำจัดวัชพืช การให้ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว เป็นต้น แต่ในทางทฤษฎีแล้วต้องการตัดทางใบออกให้เหลือน้อยที่สุดเพื่อช่วยในการปรุงอาหาร ปาล์มน้ำมันที่มีขนาดเล็กและยังไม่ได้ให้ผลผลิต ควรตัดทางใบล่างสุดโดยรอบลำต้นออกก่อน เพื่อให้ง่ายต่อการกำจัดวัชพืชบริเวณรอบโคนต้น หลังจากนั้นจึงค่อยตัดทางใบในตำแหน่งเหนือขึ้นไป ส่วนปาล์มน้ำมันที่โตแล้วนิยมตัดทางใบให้เหลือสำหรับรองรับทะลายปาล์มเพียง ๒ ทาง และเพื่อสะดวกในการเก็บเกี่ยวทางใบที่ถูกตัดเรียบร้อยแล้วควรวางเรียงให้กระจายไว้รอบโคนต้น หรือวางเรียงซ้อน ๒ ถึง ๓ ชั้น และวางเป็นแถวระหว่างแถวต้นปาล์ม จะเป็นการช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แกดิน และสามารถรักษาความชุ่มชื้นของดินได้อีกทางหนึ่งด้วย

การตัดยอดดอกทิ้งในระยะแรก

ปาล์มน้ำมันจะเริ่มให้ผลผลิตเมื่อมีอายุประมาณ ๓ ปีหลังการปลูก มีคำแนะนำให้ทำการตัดยอดดอกที่เกิดขึ้นในระยะแรกทิ้งเพื่อให้การเจริญเติบโตของต้นมีความสมบูรณ์เต็มที่แทนที่จะต้องใช้อาหารส่วนหนึ่งไปเลี้ยงผล ซึ่งในระยะแรกต้นมักมีขนาดเล็กและไม่สมบูรณ์ เพอร์เซ็นต์ของน้ำมันระดับต่ำ ไม่คุ้มค่าทางเศรษฐกิจ บางครั้งการเกิดช่อดอกในระยะแรกจะให้ช่อดอกกระเทย คือ มีส่วนของดอกตัวผู้และตัวเมียอยู่ในช่อดอกเดียวกัน ซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่ดี ควรจะทำการตัดทิ้ง การตัดช่อดอกทิ้ง มักจะเริ่มทำตั้งแต่ต้นปาล์มมีอายุเพียง ๑๔ เดือนหลังย้ายปลูกจนถึง ๒๖ เดือน หลังจากนั้นจึงปล่อยให้ช่อดอกเจริญเติบโตเป็นผลที่สมบูรณ์

การช่วยผสมเกสร

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่มีช่อดอกตัวผู้และช่อดอกตัวเมียอยู่ในต้นเดียวกัน แต่แยกกันอยู่คนละช่อ เนื่องจากเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียในต้นมีช่วงการบานไม่พร้อมกัน ปาล์มน้ำมันจึงจัดเป็นพืชผสมข้าม การผสมเกสรระหว่างต้นเกิดขึ้นโดยลม หรือแมลงเป็นตัวนำ ในระยะแรกของการติดผลมีการสร้างช่อดอกน้อย ละอองเกสรจึงอาจมีไม่เพียงพอ ทำให้การติดผลค่อนข้างต่ำ รวมไปถึงสภาพอากาศ เช่น ในช่วงที่มีฝนตกชุก การผสมเกสรอาจต่ำกว่าปกติ ดังนั้นการช่วยผสมเกสรในระยะแรกจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันในบางพื้นที่

วิธีการทำโดยตัดช่อดอกตัวผู้ที่บานแล้วเคาะให้ละอองเกสรหลุดร่วงลงไปในถุงกระดาษ หากจะทำการเพิ่มจำนวนของละอองเกสรเพื่อช่วยการผสมในวันถัดมา จะต้องนำละอองเกสรมาผึ่งแดดให้แห้ง และนำมาผสมใน Desiccators หลังจากเก็บละอองเกสรมาแล้วจึงนำไปผสมกับผง Talcum ในอัตราส่วนละอองเกสรต่อผง Talcum ๑ ต่อ ๕ แล้วนำไปผสมกับช่อดอกตัวเมียที่พร้อมจะรับการผสม เนื่องจากวิธีการดังกล่าวนี้ต้องใช้

แรงงานคนช่วย โดยเฉพาะในพื้นที่ขนาดใหญ่และจะทำให้สิ้นเปลืองแรงงาน จึงได้มีผู้นำด้วงชนิดหนึ่งมาจากอัฟริกา เรียกว่า ด้วงงวงดอกปาล์มน้ำมัน (Elaeidobius Karumericus) โดยการนำมาปล่อยในสวนปาล์มเพื่อช่วยในการผสมเกสร ด้วงชนิดนี้จะขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็วและไม่ทำอันตรายต่อต้นปาล์ม และพบว่าการผสมละอองเกสรได้รับผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

๖) การใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ยเคมีปาล์มน้ำมัน จะเป็นการใส่ปุ๋ยเดี่ยวของปาล์มน้ำมันที่มีอายุ ๕ ปีขึ้นไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. ระยะเวลา และการแบ่งใส่

ควรจะใส่ปุ๋ยเมื่อดินมีความชื้นเพียงพอ และหลีกเลี่ยงการใส่ปุ๋ยเมื่อมีสภาพอากาศแห้งแล้งจัดหรือมีฝนตกหนัก และในระยะปีแรกหลังจากปลูกควรใส่ปุ๋ย จำนวน ๔ ถึง ๕ ครั้ง และตั้งแต่ปีที่ ๒ เป็นต้นไป ควรใส่ปุ๋ยจำนวน ๓ ครั้งต่อปี ส่วนช่วงที่เหมาะสมในการใส่ปุ๋ยคือ ช่วงต้นฤดูฝน กลางฤดูฝน และปลายฤดูฝน ตั้งแต่ปีที่ ๕ ขึ้นไป อาจจะพิจารณาใส่ปุ๋ยเพียงปีละ ๒ ครั้ง หากสภาพแวดล้อมเหมาะสมสำหรับการใส่ปุ๋ย (ตามอัตราที่แนะนำ) ก็ควรจะแบ่งใส่ จำนวน ๓ ครั้งต่อปี และแนะนำให้ใช้สัดส่วน ๕๐ ต่อ ๒๕ ต่อ ๒๕ เปอร์เซนต์ สำหรับการใส่ปุ๋ยในช่วงต้นฤดูฝน กลางฤดูฝน และปลายฤดูฝน และเมื่อแบ่งใส่ จำนวน ๒ ครั้งต่อปี ให้ใช้สัดส่วน ๖๐ ต่อ ๔๐ เปอร์เซนต์ ในช่วงระยะต้นฤดูฝนและก่อนปลายฤดูฝนตามลำดับ

๑. ช่วงต้นฤดูฝน คือ ประมาณเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน
๒. ช่วงกลางฤดูฝน คือ ประมาณเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน
๓. ช่วงปลายฤดูฝน คือ ประมาณเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน

๒. วิธีการใส่ปุ๋ย

ปีที่ ๑ ใส่ปุ๋ยเมื่อมีการย้ายกล้าปลูก (กล้าปาล์มมีอายุ ๑๐ ถึง ๑๒ เดือน) ให้ใส่ร็อกฟอสเฟตเพื่อรองกันหลุม

ประมาณ ๒๕๐ กรัมต่อหลุม เนื่องจากปุ๋ยนี้จะตกค้างเป็นประโยชน์ได้ระยะเวลา ๒ ถึง ๓ ปี จึงไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ยทุกปี และหลังจากปลูกแล้วทุก ๓ เดือน ก็ให้ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๐-๑๑-๑๑+๑.๒ MgO ต้นละ ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ กรัม และใส่อีกครั้งเมื่อปลูกและมีอายุได้ ๖ เดือนในอัตราเดิม และใส่อีกครั้งเมื่ออายุ ๙ เดือนในอัตราเดิม

ปีที่ ๒ ใส่ปุ๋ยเมื่ออายุได้ ๑๘ เดือนใส่ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๔๐๐ ถึง ๕๐๐ กรัม เมื่ออายุได้ ๒๔ เดือนเต็ม ใช้ปุ๋ยสูตรเดิม คือ ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๐.๕ กิโลกรัม ร่วมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๐.๕ กิโลกรัม

ปีที่ ๓ ใส่ปุ๋ยเมื่ออายุปาล์มได้ ๓๐ เดือน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๘๐๐ กรัม และเมื่อปาล์มอายุได้ ๓๖ เดือน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ ในอัตราต้นละ ๑ กิโลกรัม

ปีที่ ๔ ใส่ปุ๋ยเมื่ออายุปาล์มได้ ๔๒ เดือน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม ร่วมกับปุ๋ยร็อกฟอสเฟตอีกในอัตราต้นละ ๑ กิโลกรัม (สูตร ๐-๓-๐) และปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) อัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม

ปีที่ ๕ ใส่ปุ๋ยปีละ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม ใส่ร่วมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม ครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ อัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม

ปีที่ ๖ ใส่ปุ๋ยปีละ ๒ ครั้ง โดยใช้ปุ๋ยสูตรเดิม คือครั้งแรกใส่ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม ร่วมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม ครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ อัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม

ปีที่ ๗ ใส่ปุ๋ยปีละ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัม ใส่ร่วมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๑.๕ กิโลกรัม และครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ ในอัตราต้นละ ๒.๕ กิโลกรัม

ปีที่ ๘ ใส่ปุ๋ยปีละ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ในอัตราต้นละ ๒.๕ กิโลกรัม ร่วมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) ในอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัมและปุ๋ยร็อกฟอสเฟตอัตราต้นละ ๒ กิโลกรัมครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ ในอัตราต้นละ ๒.๕ กิโลกรัม

ปีที่ ๙ การใส่ปุ๋ยตั้งแต่ปีที่ ๙ เป็นต้นไป ต้องใช้ปุ๋ยร็อกฟอสเฟต เพราะปุ๋ยร็อกฟอสเฟตใส่ ๓ ปี ต่อครั้ง ไม่ต้องใส่ทุกปี ส่วนปุ๋ยสูตรอื่นๆ ยังคงใส่เหมือนเดิมทุกปี ดังนี้

๑. ปุ๋ยสูตร ๒๐-๑๑-๑๑+๑.๒ MgO เป็นปุ๋ยหลักที่ใส่ให้กับปาล์มที่ปลูกในปีแรก
๒. ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO เป็นสูตรปุ๋ยที่ใช้ใส่ต้นปาล์มทุกปี
๓. ปุ๋ยสูตร ๐-๐-๖๐ หรือ ปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ โดยใช้ร่วมกับปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ปุ๋ยทั้ง ๒ สูตรนี้ ใส่ให้ต้นปาล์มครั้งแรกของทุกปี
๔. ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ (หรือปุ๋ยสูตรตัวทำอื่นๆ ที่ใกล้เคียงกัน) เป็นปุ๋ยที่ใส่ให้ต้นปาล์มทุกปี ละ ๑ ครั้ง (ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒)
๕. ปุ๋ยร็อกฟอสเฟตใส่ทุกๆ ๒ ปี หรือทุกๆ ๓ ปี ก็ได้ ประมาณ ๒ กิโลกรัมต่อต้น

การใส่ปุ๋ยปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้ว ควรแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใช้ปุ๋ยสูตร ๑๔-๙-๒๐+๒ MgO ผสมกับปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (สูตร ๐-๐-๖๐) หรือบางปีอาจจะใส่ร่วมกับปุ๋ยร็อกฟอสเฟตด้วยเมื่อมีความจำเป็น เมื่อผสมปุ๋ยทั้ง ๓ สูตรนี้เข้าด้วยกันแล้ว จะต้องรีบใส่ให้ต้นปาล์มน้ำมันทันที ในสวนปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ ค่าใช้จ่ายเป็นค่าซื้อปุ๋ยจะเป็นค่าใช้จ่ายที่มากที่สุด และในบางครั้งก็อาจจะได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มค่า หรือเกิดการสูญเสียเปล่า ดังนั้นในสวนปาล์มน้ำมันขนาดใหญ่ จึงควรตระหนักเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต การใช้ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพ โดยอาจจะพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ดินใบปาล์มน้ำมัน อัตราปุ๋ยและชนิดปุ๋ย ทั้งนี้เพื่อจะลดการสูญเสีย เนื่องจากขาดความเอาใจใส่ในการใส่ปุ๋ยให้มากที่สุด อย่างไรก็ตามความผิดพลาดต่างๆ ที่มักพบโดยทั่วไป คือ

- ใส่ปุ๋ยผิดวิธี การใส่ปุ๋ยในลักษณะเป็นบริเวณแคบๆ หรือกองไว้เป็นจุดๆ แทนที่จะหว่านให้ทั่วบริเวณนั้น อาจจะเป็นอันตรายกับรากและทำให้เกิดการสูญเสียเนื่องจากการชะล้างและไหลบ่าได้
- เวลาในการใส่ปุ๋ยไม่เหมาะสม การใส่ปุ๋ยในขณะที่ดินมีความแห้งหรือเปียก
- กินไป จะส่งผลต่อการสูญเสียไนโตรเจนมากที่สุด
- ปริมาณใส่ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในปาล์มเล็ก
- ความไม่สมดุลระหว่างธาตุอาหารที่ใส่
- ใส่ไม่ถูกต้อง (ใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือไม่เหมาะสม)

๗) การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวผลปาล์มน้ำมันสตรวมถึงการรวมผลปาล์มส่งโรงงาน มีขั้นตอนโดยทั่วไปดังนี้

๑. ลำดับแรกจะต้องแต่งช่องทางลำเลียงแถวปาล์มน้ำมันในแต่ละแปลงให้เรียบร้อยและมีความสะดวกกับการลำเลียง และตรวจสอบทะลายปาล์มที่ตัดแล้วให้เรียบร้อยเพื่อรวบรวมต่อไป

๒. คัดเลือกทะลายปาล์มน้ำมันสุกโดยยึดมาตรฐานจากการสังเกตสีของผลปาล์มน้ำมัน ซึ่งจะเปลี่ยนเป็นสีส้มและจำนวนผลที่สุกจะร่วงหล่นลงบนดินประมาณ ๑๐ ถึง ๑๒ ผล ผลดังกล่าวให้ถือเป็นผลปาล์มสุกที่สามารถใช้ได้

๓. หากปรากฏว่าทะลายปาล์มสุกที่จะตัดมีขนาดใหญ่ ที่ติดแน่นกับลำต้นมากไม่สะดวกกับการใช้เสียมแทงเพราะจะทำให้ผลร่วงมาก ก็ใช้มีดขอหรือมีด้ามยาวธรรมดา ตัดชะงัดทะลายกันเสียก่อน แล้วจึงใช้เสียมแทงทะลายกันเสียก่อน แล้วจึงใช้เสียมแทงทะลายปาล์มก็จะหลุดออกคอดันปาล์มได้ง่ายขึ้น

๔. ให้ตัดแต่งขั้วทะลายปาล์มที่ตัดออกมาแล้วให้สั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อสะดวกในการขนส่งหรือเมื่อถึงโรงงาน ทางโรงงานก็สามารถบรรจุปาล์มลงในถังตันลูกปาล์มได้สะดวก

๕. รวบรวมผลปาล์มทั้งที่เป็นทะลายย่อยและลูกร่วงนำมารวมไว้เป็นกองในพื้นที่ว่างบริเวณโคนต้น และเก็บผลปาล์มที่ร่วงใส่ตะกร้าหรือเชิงเตรียมไว้ ในกรณีต้นปาล์มมีอายุน้อย ทางใบปาล์มอาจเก็บยาก

๖. สำหรับทางใบปาล์มที่กองไว้หลังจากตัดแล้วอย่าให้เกิดขวางทางเดิน หรือวางปิดกั้นทางระบายน้ำเพราะอาจจะทำให้เกิดน้ำท่วมขัง หรือทางระบายน้ำที่ขังตามทางเดิน

๗. รวบรวมผลปาล์มน้ำมันทั้งทะลายสดและผลปาล์มร่วงไปยังศูนย์รวมผลปาล์มในกองที่เป็นกองย่อย เช่น ในการกระษะบรรทุกที่ลากด้วยแทรกเตอร์หรือรถอีแต่น

๘. การเก็บเกี่ยวผลปาล์ม เจ้าของสวนปาล์มน้ำมันจะต้องสนับสนุนให้ผู้เก็บเกี่ยวร่วมทำงานกันเป็นทีม ในทีมก็แยกให้เข้าคู่กัน ๒ คน โดยคนหนึ่งทำหน้าที่ตัดหรือแทงผลปาล์มและอีกคนหนึ่งก็เก็บรวบรวมผลปาล์มน้ำมัน

๙. การเก็บรวบรวมผลปาล์ม การเก็บพยายามลดจำนวนครั้งในการถ่ายเทเป็นกองย่อย ๆ เมื่อผลปาล์มชอกข้ามีบาดแผล จะทำให้ปริมาณของกรดไขมันอิสระจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การส่งปาล์มออกจากสวนปาล์มเองก็ควรมีการตรวจสอบโดยการลงทะเบียนผลปาล์ม และการบรรทุกควรจะมีตาข่ายคลุมเพื่อไม่ให้ผลปาล์มร่วงระหว่างทางขณะขนส่ง

ข้อควรปฏิบัติในการเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มน้ำมัน มีดังนี้

๑. ตัดทะลายปาล์มน้ำมันอยู่ในระยะสุกพอดี คือทะลายปาล์มเริ่มมีผลร่วง แต่ไม่ควรตัดทะลายปาล์มที่ยังดิบอยู่ เพราะในผลปาล์มดิบยังมีสภาพเป็นน้ำและมีแบ่งอยู่ ยังไม่แปรสภาพเป็นน้ำมัน ส่วนทะลายที่สุกเกินไปจะมีกรดไขมันอิสระสูง และผลปาล์มสดอาจมีสารบางชนิดอยู่ อาจเป็นอันตรายกับผู้บริโภคได้

๒. รอบของการเก็บเกี่ยว จะอยู่ในช่วงที่ผลปาล์มน้ำมันออกชุก ควรจะอยู่ในช่วง ๗ ถึง ๑๐ วัน

๓. ผลปาล์มที่เป็นลูกร่วงที่อยู่บริเวณโคนปาล์มน้ำมัน และที่ค้างในกาบต้นควรเก็บออกมาให้หมด

๔. ก้านทะลายของปาล์มน้ำมันควรตัดให้สั้นและต้องให้ติดกับทะลาย

๕. พยายามให้ทะลายปาล์มน้ำมันชอกข้า้น้อยที่สุด

ข้อควรคำนึง

๑. ผลปาล์มน้ำมันที่ตัดแล้ว ควรจะดำเนินการจัดส่งให้ถึงโรงงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๒. ทะลายปาล์มสุกที่จัดว่าได้มาตรฐาน คือ ผลปาล์มชั้นนอกสุดของทะลายหลุดร่วงจากทะลาย

๓. ผลปาล์มหากมีจำนวนเต็มทะลาย แสดงให้เห็นได้ชัดว่าได้รับการดูแลรักษาอย่างดี

๔. ไม่ควรให้มีทะลายปาล์มน้ำมันที่มีอาการชอกข้าและเสียหายอย่างรุนแรง

๕. ไม่ควรให้มีทะลายปาล์มน้ำมันที่เป็นโรคใด ๆ หรือเน่าเสีย

๖. ไม่ควรให้มีทะลายที่สัตว์กินหรือทำความเสียหายแก่ผลปาล์ม

๗. ไม่ควรให้มีสิ่งสกปรกเจือปน เช่น ดิน หิน ทราย ไม่กาบหุ้มทะลาย เป็นต้น

๘. ไม่ควรให้มีทะเลลายปาล์มน้ำมันเปล่า ๆ เจือปนด้วย
๙. ความยาวของก้านทะเลลายควรไว้ ควรให้มีความยาวประมาณ ๒ นิ้ว

มาตรฐานในการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน มีดังนี้

๑. จะต้องไม่ตัดผลปาล์มดิบไปขายเพราะจะขายได้ในราคาไม่เต็มที่
๒. จะต้องไม่ปล่อยให้ผลปาล์มน้ำมันสุกอยู่บนต้นนานเกินไป
๓. จะต้องเก็บผลปาล์มที่ร่วงลงบนพื้นให้หมด
๔. จะต้องไม่ทำให้ผลปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวแล้วมีบาดแผล
๕. จะต้องคัดเลือกทะเลลายปาล์มน้ำมันที่สมบูรณ์ ส่วนทะเลลายที่มีจำนวนน้อยให้ทิ้งทะเลลายไปเลย
๖. การตัดหัวทะเลลายปาล์มน้ำมันจะต้องตัดให้มีขนาดสั้นที่สุดเท่าที่จะทำได้
๗. จะต้องทำความสะอาดผลปาล์มน้ำมันที่เปื้อนดิน อย่าให้มีเศษหินดินปนไปด้วย
๘. เมื่อตัดผลปาล์มน้ำมันแล้ว จะต้องรีบส่งผลปาล์มไปยังโรงงาน ภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพน้ำมันและราคาผลผลิต เนื่องจากผลปาล์มน้ำมันมีการเสื่อมคุณภาพอย่างรวดเร็ว หากจัดการไม่เหมาะสมจะทำให้ค่ากรดไขมันอิสระ (FFA) สูงขึ้น ส่งผลให้ราคาลดลง แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม มีดังนี้

๑. การรวบรวมทะเลลายปาล์ม (Fresh Fruit Bunch: FFB)
 - เก็บเกี่ยวเมื่อผลสุกเหมาะสม (มีผลร่วง ๕-๑๐ ผลต่อทะเลาย)
 - หลีกเลี่ยงการกระแทกหรือทำให้ทะเลายช้ำ
 - แยกสิ่งเจือปน เช่น ก้าน ใบ ดิน ออกจากผลผลิต
๒. การขนย้ายผลผลิต
 - ขนส่งทะเลลายปาล์มไปยังลานเทหรือโรงงานโดยเร็วที่สุด
 - ไม่ควรกองทิ้งไว้ในสวนเป็นเวลานาน
 - ใช้พาหนะที่สะอาด ลดการปนเปื้อนสิ่งสกปรก
๓. ระยะเวลาในการส่งเข้าโรงงาน
 - ควรส่งเข้าโรงงานภายใน ๒๔ ชั่วโมงหลังเก็บเกี่ยว
 - การล่าช้าจะทำให้ค่ากรดไขมันอิสระเพิ่มขึ้น และคุณภาพน้ำมันลดลง
๔. การจัดการลานเทผลผลิต
 - พื้นที่ต้องสะอาด แห้ง และระบายน้ำได้ดี
 - ไม่วางทะเลลายปาล์มสัมผัสดินโดยตรง
 - จัดกองไม่สูงเกินไป เพื่อลดความร้อนสะสม
๕. การบันทึกข้อมูลผลผลิต
 - บันทึกวันเก็บเกี่ยว ปริมาณผลผลิต และแปลงที่เก็บ
 - ใช้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตในรอบต่อไป

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

โรคที่สำคัญ ได้แก่

๑. โรคใบไหม้ พบมากในระยะต้นกล้า สาเหตุเกิดจากเชื้อรา การป้องกันทำได้โดยการกำจัด โดยให้เผาทำลายใบ และต้นที่เป็นโรค

๒. โรคก้านทางใบบิด พบในต้นปาล์มน้ำมันที่มีอายุระหว่าง ๑ ถึง ๓ ปีหลังจากนำลงปลูกในแปลงแล้ว ส่วนสาเหตุเกิดจากความผิดปกติของพันธุกรรม การป้องกันทำได้โดยการกำจัดตัดทางใบที่เป็นโรคออกให้ต่ำกว่าเนื้อเยื่อส่วนที่เนา และเลือกต้นกล้าจากสายพันธุ์ที่ไม่มีประวัติการเป็นโรค

๓. โรคยอดเน่า พบในปาล์มน้ำมันที่มีอายุระหว่าง ๑ ถึง ๓ ปี และจะระบาดมากในฤดูฝน ส่วนสาเหตุเกิดจากความผิดปกติทางพันธุกรรมและเชื้อรา การป้องกันทำได้โดยการกำจัด ตัดแต่งส่วนที่เป็นโรคออก แล้วราดสารเคมีในบริเวณกรวยยอดของต้นที่เป็นโรค

๔. โรคทะลายเน่า โรคจะเข้าทำลายผลปาล์มน้ำมันในช่วงระยะเวลาก่อนที่จะสุก ในช่วงที่ปาล์มน้ำมันมีอายุระหว่าง ๓ ถึง ๙ ปี และจะมีการระบาดมากในช่วงฤดูฝน สาเหตุเกิดจากเชื้อรา การป้องกันทำได้โดยการกำจัด ตัดแต่งทางใบ กำจัดวัชพืช เพื่อให้มีอากาศถ่ายเทมากขึ้น ส่วนดอกที่ไม่ได้รับการผสมพันธุ์ควรเผาทำลายนอกแปลงที่ปลูก

๕. โรคลำต้นเน่า พบมีการระบาดในปาล์มอายุระหว่าง ๑๐ ถึง ๑๕ ปี สาเหตุเกิดจากเชื้อรา การป้องกันทำได้โดยการกำจัด หลีกเลี่ยงพื้นที่ที่เคยปลูกมะพร้าวหรือปาล์มน้ำมันมาก่อน และต้องมีการกำจัดต้นที่เป็นโรคออกจากแปลงด้วย

แมลงที่สำคัญ ได้แก่ หนอนหน้าแมว ตัวงูหลาบ และด้วงแรด

การป้องกัน ทำได้โดยการกำจัด ควรจะสร้างแมลงศัตรูธรรมชาติและไม่ควรใช้สารเคมีโดยไม่จำเป็น พร้อมทั้งให้กำจัดแหล่งขยายพันธุ์ กำจัดไข่ หนอน ดักแด้ และตัวเต็มวัย

ศัตรูที่สำคัญ ความเสียหายที่เกิดกับปาล์มน้ำมัน แบ่งตามอายุต้นปาล์มน้ำมันได้ ๒ ระยะ คือ

๑. ระยะตั้งแต่ปาล์มน้ำมันเริ่มปลูกใหม่จนถึงระยะเริ่มให้ผลผลิต (อายุ ๑ ถึง ๓ ปี) มักพบในสัตว์ประเภทเม่น หมูป่า หนู และอีเห็น โดยสัตว์เหล่านี้จะเข้ามากัดโคนต้นอ่อนและทางใบปาล์มน้ำมันส่วนที่ติดกับพื้นดิน

๒. ระยะปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตจนหมดอายุการให้ผลผลิต (อายุ ๔ ถึง ๕ ปี) ศัตรูที่สำคัญคือ สัตว์ประเภทหนู ได้แก่ หนูนาใหญ่ หนูท้องขาว (หนูปามาเลย์ และหนูบ้านมาเลย์) หนูฟูก หนูฟันขาวใหญ่ หนูท้องขาวสิงคโปร์ นอกจากนี้ยังพบ เม่น กระแต หมูป่า และอีเห็น การป้องกันทำได้โดยการกำจัด การล้อมรั้วรอบโคนต้นปาล์มที่มีอายุ ๑ ถึง ๓ ปี การถางหญ้ารอบโคนต้นปาล์ม และการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติจำพวก งู พังพอน เขี้ยว นกเค้าแมว และนกแสก เป็นต้น (กลุ่มสื่อส่งเสริมการเกษตร ส่วนส่งเสริมและเผยแพร่ กรมส่งเสริมการเกษตร)

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลคลองน้อย อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการปลูกปาล์มน้ำมัน ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปาล์มน้ำมัน					←	→						
	←			▽								→

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←...→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๖๘

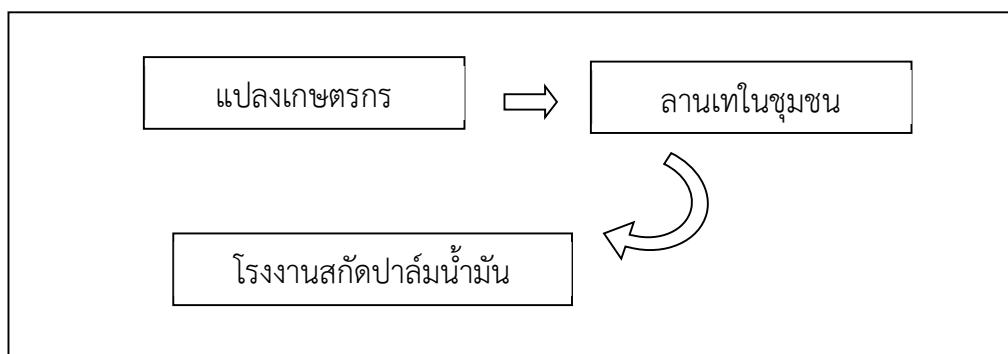
รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
ไถดะ	-	-				
ไถแปร	-	-				
ไถยกร่อง (กรัมเบอร์)	-	-				
พันธุ์	-	-	๒๒ ต้น/ไร่	๔,๔๐๐		
ปลูก	-	-	ต้นละ ๕๐ บาท	๑,๑๐๐		
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)	-	-				
กลบร่อง	-	-				
ตัดหญ้า	-	-	ไร่ละ ๕๐๐ บาท (๓ ครั้ง/ปี)	๑,๕๐๐		
ปุ๋ยเคมี	-	-	๘ กก./ต้น/ปี	๔,๓๐๐		
ค่าแรงใส่ปุ๋ย	-	-	กระสอบละ ๕๐ บาท (เคมี) กระสอบละ ๒๐ บาท (อินทรีย์)	๗๐๐		
ปุ๋ยอินทรีย์	-	-	๒๕ กก./ต้น/ปี	๕๕๐		
เก็บเกี่ยว	-	-	ผลผลิตเฉลี่ย ๔ ต้น/ปี	๒,๔๐๐		
ค่าจ้างตัดทางใบ	-	-	ต้นละ ๒๐ บาท	๔๔๐		
บรรทุก	-	-				
ค่าบริการ	-	-				
ค่าเช่า	-	-				
รวม				๑๕,๓๙๐		

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี , พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

Flow chart แสดงเส้นทางวิถีตลาดของตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ ๙ แสดงวิถีการตลาดปาล์มน้ำมัน ตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๔ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบล คลองน้อย จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๔ ตำบล คลองน้อย จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๘ ตำบล คลองน้อย จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๙ ตำบล คลองน้อย จำนวน ๑ แห่ง

มีโรงงาน...-... รวม-..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ...-.... ตำบล-..... จำนวน-..... แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ...-.... ตำบล-..... จำนวน-..... แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน ๖๙๘ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๑๐๐ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๑	คลองน้อย	ปาล์มน้ำมัน	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน RSPO
๒	๒	คลองน้อย	ปาล์มน้ำมัน	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน RSPO
๓	๓	คลองน้อย	ปาล์มน้ำมัน	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน RSPO
๔	๔	คลองน้อย	ปาล์มน้ำมัน	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน RSPO
๕	๕	คลองน้อย	ปาล์มน้ำมัน	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน RSPO
๖	๖	คลองน้อย	ปาล์มน้ำมัน	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน RSPO
๗	๗	คลองน้อย	ปาล์มน้ำมัน	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน RSPO
๘	๘	คลองน้อย	ปาล์มน้ำมัน	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน RSPO
๙	๙	คลองน้อย	ปาล์มน้ำมัน	การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน RSPO

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
แปลงใหญ่	๒	๑. แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๒. แปลงใหญ่วิสาหกิจชุมชนพัฒนาคุณภาพกระท้อนคลองน้อย
วิสาหกิจชุมชน	๔	๑. กลุ่มอนุรักษ์และพัฒนาไก่ชนพื้นเมืองลุ่มน้ำตาปี ๒. กลุ่มท่องเที่ยวตำบลคลองน้อย ๓. กลุ่มพัฒนาคุณภาพกระท้อนคลองน้อย ๔. กลุ่มปาล์มน้ำมันแปลงใหญ่ตำบลคลองน้อย อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ๕. กลุ่มเกษตรพื้นบ้านคลองน้อย
กลุ่มแม่บ้าน	๒	๑. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทอนหญ้าปล้อง ๒. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกะปึกงัดคลองน้อย

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ปาล์มน้ำมัน ตำบลคลองน้อย

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	- พื้นที่ปลูก ๕,๘๘๙.๙๕ ไร่ อยู่ในเขตไม่เหมาะสม (N) ๑๐๐% - ใช้น้ำจากแม่น้ำตาปี - ระบบน้ำคูยก่อง - มีถนนหลักและถนนย่อยในสวน	- มีจุดรับซื้อ ๔ แห่งในพื้นที่ - ขนส่งด้วยรถบรรทุก - บางลานเทียงเป็นพื้นดิน	- ไม่มีโรงงานแปรรูปในตำบล - ต้องส่งผลผลิตภายใน ๒๔ ชั่วโมง
	ปัญหา Pain point	- พื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map - เสี่ยงน้ำท่วมขัง	- การกองทะลายสูงทำให้เกิดความร้อนสะสม - สิ่งสกปรกปนเปื้อน	- ค่า FFA สูงหากส่งล่าช้า - ราคาผันผวน

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
	แนวทาง/App tech. ที่ใช้แก้ปัญหา	- ใช้ข้อมูล Agri-Map ปรับปรุงโซนนิ่ง - ติดตั้งเซนเซอร์วัดความชื้นดิน - ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์	- ปรับปรุงลานเทเป็นพื้นคอนกรีต - ใช้แอปบันทึกวันตัด-เวลาขนส่ง	- ระบบ Traceability (QR Code) - ติดตามราคาปาล์มแบบเรียลไทม์
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	- เกษตรกร ๖๘๘ ราย - ใช้พันธุ์ลูกผสมเทเนอรา - บางรายทำมาตรฐาน RSPO	- - มีแปลงใหญ่ ๒ กลุ่ม - มี ศพก. ๑ แห่ง - มีวิสาหกิจชุมชน ๔ กลุ่ม	- จำหน่ายผ่านลานเท/พ่อค้าคนกลาง - อำนาจต่อรองต่ำ
	ปัญหา Pain point	- ต้นทุนปุ๋ยสูง - ขาดแรงงาน - ความรู้วิเคราะห์ดินยังไม่ทั่วถึง	- การบริหารจัดการข้อมูลยังไม่เป็นระบบดิจิทัล	- ไม่มีสัญญาซื้อขายล่วงหน้า
	แนวทาง/App tech. ที่ใช้แก้ปัญหา	- ใช้แอปบริหารจัดการฟาร์ม (Farm Management) - วิเคราะห์ดิน-ใบรายแปลง - พัฒนา Smart Farme	- ระบบฐานข้อมูลกลางของกลุ่ม - การตลาดแบบรวมกลุ่ม (Collective Marketing)	- ทำ MOU กับโรงงาน - ใช้ e-Marketplace สินค้าเกษตร
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	- ผลผลิตเฉลี่ย ๔ ตัน/ไร่/ปี - ใช้ปุ๋ยเคมีและอินทรีย์ - มีการตัดแต่งทางใบและช่วยผสมเกสร	- คัดทะลายสุกตามเกณฑ์ ๑๐-๑๒ ผลร่วง - มีลูกร่วงบางส่วน	- จำหน่ายเป็นทะลายสด (FFB) - ราคาขึ้นลงตามตลาด
	ปัญหา Pain point	- ประสิทธิภาพผลผลิตจำกัดจากพื้นที่ไม่เหมาะสม - ต้นทุนการผลิตสูง - โรคทะลายเน่า/ลำต้นเน่า	- การกระแทกระหว่างขนส่งเพิ่มค่า FFA	- ผลผลิตส่วนใหญ่ยังไม่เพิ่มมูลค่าสินค้า

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- Precision Agriculture ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ - ใช้โดรนสำรวจโรคแมลง - IPM / ชีวภัณฑ์	- เครื่องวัดเปอร์เซ็นต์น้ำมันแบบพกพา - ระบบนัดหมายขนส่ง	- พัฒนา Value-added เช่น ปุ๋ยอินทรีย์จากทะลายเปล่า - ส่งเสริมมาตรฐาน RSPO / Thai GAP

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการขยายสมาชิกการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน RSPO ตำบลคลองน้อย อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรสู่สากลและเกษตรยั่งยืน
๓. แนวทางการพัฒนา	การเพิ่มจำนวนเกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนตามมาตรฐานสากล และพัฒนาเครือข่ายการผลิตแบบกลุ่ม (Group Certification)
๔. หลักการและเหตุผล	ตำบลคลองน้อยมีเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันจำนวน ๖๙๘ ราย พื้นที่รวม ๕,๘๘๙.๙๕ ไร่ ปัจจุบันมีเกษตรกรบางส่วนได้รับรองมาตรฐาน RSPO แล้ว แต่ยังมีเกษตรกรอีกจำนวนมากที่ยังไม่ได้เข้าสู่ระบบการรับรอง ทำให้เสียโอกาสในการเข้าถึงตลาดพรีเมียม และยังขาดระบบการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม แรงงาน และการตรวจสอบย้อนกลับที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน การขยายจำนวนสมาชิกเข้าสู่การรับรองแบบกลุ่ม (Group Certification) จะช่วยลดต้นทุนการตรวจรับรองต่อราย เพิ่มอำนาจต่อรองทางการตลาด สร้างภาพลักษณ์สินค้าเกษตรยั่งยืนของพื้นที่ และสอดคล้องกับทิศทางตลาดโลกที่ให้ความสำคัญกับมาตรฐานความยั่งยืน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อขยายจำนวนเกษตรกรสมาชิกเข้าสู่ระบบการรับรอง RSPO ๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนด RSPO ได้อย่างครบถ้วน ๓. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรด้านการบริหารจัดการแบบยั่งยืน ๔. เพื่อเพิ่มรายได้และมูลค่าผลผลิตปาล์มน้ำมันของพื้นที่
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. สมาชิกใหม่เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ราย ๒. พื้นที่สมาชิกใหม่เข้าสู่ระบบไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ ไร่ ๓. สมาชิกใหม่ผ่านการประเมิน Internal Audit ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ๔. เกษตรกรที่ผ่านการรับรอง RSPO เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ จากฐานเดิม ๕. รายได้เฉลี่ยของสมาชิกเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในตำบลคลองน้อย ทั้ง ๙ หมู่บ้าน
๘. กิจกรรมหลัก	๑. ประชาสัมพันธ์และรับสมัครสมาชิกใหม่เข้าสู่ระบบ RSPO แบบกลุ่ม ๒. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องหลักเกณฑ์และข้อกำหนด RSPO สำหรับสมาชิกใหม่ ๓. จัดทำแผนที่แปลง (GPS/GIS Mapping) และจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานสมาชิก ๔. พัฒนาระบบบันทึกข้อมูลฟาร์มและเอกสารตามข้อกำหนด RSPO

หัวข้อ	รายละเอียด
	๕. ดำเนินการตรวจประเมินภายใน (Internal Audit) และปรับปรุงแก้ไข ๖. ยื่นขอขยายขอบข่ายการรับรอง RSPO (Scope Expansion)
๙. หน่วยงานดำเนินการ	หน่วยงานหลัก: สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี หน่วยงานสนับสนุน: สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี, กรมส่งเสริมการเกษตร, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, กลุ่มแปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลคลองน้อย และหน่วยรับรองมาตรฐาน
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๒ ปี (ตุลาคม ๒๕๖๙ – กันยายน ๒๕๗๐)
๑๑. งบประมาณ	งบประมาณรวม ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท แหล่งงบประมาณ : งบพัฒนาจังหวัด / งบกรมส่งเสริมการเกษตร / เงินสมทบกลุ่มเกษตรกร
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. มีสมาชิกใหม่เข้าสู่ระบบไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ราย ๒. มีฐานข้อมูลสมาชิกและแผนที่แปลงครบถ้วน ๑๐๐% ๓. มีการดำเนินการ Internal Audit ครบทุกแปลง ๔. มีการยื่นขอขยายขอบข่ายการรับรอง RSPO สำเร็จ ๑ ครั้ง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง RSPO เพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ๒. พื้นที่ผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนในตำบลคลองน้อยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ ไร่ ๓. กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งและบริหารจัดการตามมาตรฐานสากล ๔. สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นจากราคาพรีเมียมและตลาดที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืน ๕. พื้นที่มีภาพลักษณ์เป็นแหล่งผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการขยายสมาชิก การผลิตปาล์มน้ำมัน อย่างยั่งยืนตาม มาตรฐาน RSPO ตำบลคลองน้อย อำเภอเมืองสุราษฎร์ ธานี จังหวัดสุราษฎร์ ธานี	๑. งบประมาณดำเนิน โครงการและค่า รับรองมาตรฐาน ๒. บุคลากร ผู้เชี่ยวชาญด้าน RSPO และเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตร ๓. ระบบฐานข้อมูล ฟาร์มและระบบ ตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ๔. การมีส่วนร่วมและ ความพร้อมของ เกษตรกรสมาชิก ๕. การสนับสนุนจาก หน่วยงานภาครัฐและ กลุ่มเกษตรกร	๑. ประชาสัมพันธ์และรับ สมัครสมาชิกใหม่เข้าสู่ ระบบ RSPO แบบกลุ่ม ๒. จัดอบรมเชิง ปฏิบัติการเรื่องหลักเกณฑ์ และข้อกำหนด RSPO สำหรับสมาชิกใหม่ ๓. จัดทำแผนที่แปลง (GPS/GIS Mapping) และ จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน สมาชิก ๔. พัฒนาระบบบันทึก ข้อมูลฟาร์มและเอกสาร ตามข้อกำหนด RSPO ๕. ดำเนินการตรวจ ประเมินภายใน (Internal Audit) และปรับปรุงแก้ไข ๖. ยื่นขอขยายขอบข่าย การรับรอง RSPO (Scope Expansion)	๑. มีสมาชิกใหม่เข้าสู่ ระบบไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ราย ๒. มีฐานข้อมูลสมาชิก และแผนที่แปลง ครบถ้วน ๑๐๐% ๓. มีการดำเนินการ Internal Audit ครบทุก แปลง ๔. มีการยื่นขอขยาย ขอบข่ายการรับรอง RSPO สำเร็จ ๑ ครั้ง	๑. จำนวนเกษตรกรที่ ได้รับการรับรอง RSPO เพิ่มขึ้นอย่างเป็น รูปธรรม ๒. พื้นที่ผลิตปาล์ม น้ำมันอย่างยั่งยืนใน ตำบลคลองน้อยเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ ไร่ ๓. กลุ่มเกษตรกรมี ความเข้มแข็งและ บริหารจัดการตาม มาตรฐานสากล ๔. สมาชิกมีรายได้ เพิ่มขึ้นจากราคาพ ริเมียมและตลาดที่ไ้ ความสำคัญกับความ ยั่งยืน ๕. พื้นที่มีภาพลักษณ์ เป็นแหล่งผลิตปาล์ม น้ำมันอย่างยั่งยืนของ จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๑. จำนวนเกษตรกรที่ ได้รับการรับรอง RSPO เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ๒. รายได้เกษตรกร เพิ่มขึ้นจากตลาดพรี เมียม (ประมาณ ๑๐- ๒๐%) ๓. ลดการใช้สารเคมี และมีการจัดการ สิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น ๔. กลุ่มเกษตรกรมีความ เข้มแข็งและมีอำนาจ ต่อรองทางการตลาด ๕. ตำบลคลองน้อยเป็น พื้นที่ต้นแบบการผลิต ปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน ของจังหวัด	งบพัฒนา จังหวัด	พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๔๘). ข้อมูลชุดดินตำบลคลองน้อยอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี. (๒๕๖๘). ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ประจำปี ๒๕๖๘.
- _____. (๒๕๖๘). รายงานภาวะการณัผลผลิตพืช ประจำปี ๒๕๖๘.
- _____. (๒๕๖๘). ข้อมูลองค์กรและสถาบันต่าง ๆ.
- สำนักงานทะเบียนอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี. (๒๕๖๘.) ข้อมูลครัวเรือนประชากรตำบลคลองน้อย.
- สำนักงานประมงอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี. (๒๕๖๘) ข้อมูลด้านประมง.
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี. (๒๕๖๘). ข้อมูลด้านปศุสัตว์.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี. (๒๕๖๘). ข้อมูลผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP.
- องค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้อย. (๒๕๖๘). ข้อมูลสภาพทั่วไปตำบลคลองน้อย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
- <http://agri-map-online.moac.go.th>.